

העם

ספורט עתיק ימים

המדינה כולה יושבה בוירת'ענן, חזתה בהצגה הגדולה הראשונה של "מלחמת-פרים". הספורט העתיק, שהובא לספרד יחד עם תרבות האיסלאם ע"י המארוקאים, זכה בהצגה הבכורה הישראלית שלו לביום מדויק, לפי כל כללי המקצוע. הפר החירות, שרזה בשנים האחרונות, התפרץ לזירה, כשהוא זועם וזועף, מוכן לקרוע לגזרים כל הסכם לשלומים עם גרמניה, לזכות, תוך כדי כך, "לתשואות מצד קהל הצופים". אולם כשנעצר לרגע והתבונן מסביבו, החל מהרהר. כי בזירה עמד מחנה גדול של "לוח" מייפרים מוכנים לזכות לתהילה בספורט זה. אולם הפר לא יכול היה להיסוג. בהתאם לכללי הספורט, נפתח המאבק בתהלוכה ססגונית של כל לוחמיה-הפרים הפוטנציאליים: מזכירי הסתדרות, שרי ממשלה, מפקדי מש"טרה עברו מסביב לזירה, מגופפים בדגלים מלוללים ומחייכים לעבר מעריצות יפות. אחר החלה ההתגרות המסורתית: באנדריו לרוס ירו בו חיצים מלוללים, פיקאדוריים, רכובים על סוסים עתונאיים, הרגיו אותו בתנחנות מאמריות, סוראדוס הפיחו את זעמו בעזרת דגלים אדומים. הכל היה מוכן לשלב הסופי, האמתי: תופעתו של המא-טאדור עצמו, דוד בן-גוריון, שעליו היה להרוג את הפר המעויף בתנועה זריזה אחת. הפר עצמו, פיקח מבני גזעו, הבין היטב את הנעשה. אולם המאטאדור המומחה לא השאיר לו ברירה. אם ייסוג, יהפוך מטרה לבזו וללעג של קהל הצופים. אם יסתער קדימה, ייכנס ישר למלכודת.

לדוד בן-גוריון. היה זה הסיבוב השלישי של הדירקורב בין דוד בן-גוריון ומנחם בגין. כמו בשני המקרים הקודמים — עניין אלט' לנה ופרעות הכנסת — התקף בן. גי' את יריבו שעה שזה נמצא באמצע התנועה, ללא יכולת לעצור.

אחד הביוגרפים שם בפי יוסף סטאלין את האימרה ששיא תענוגותיו הוא להסתמין מלכות לאויב וללכת לישון בשלוחה, בידעו שאין לאויב ברירה אלא להיכנס לתוכה. אם טעמו של ראש הממשלה דומה, יכול היה ללכת, השבוע, לישון במנוחה.

המשק

אחרי סיגריט. סוכר

משני צדי כביש תל-אביב—חיפה, בין רמת גן ובני-ברק מתנשאת שורה ארוכה של בני יינים גדולים — מפעלי התעשייה הקלה הידועים ביותר בארץ. השבוע נוסף להם מפעל חדש, בית חרושת להפקת סוכר מסל. המפעל, ראשון מסוג זה בארץ והתוספת האחרונה למפעלי האחים בזרנו בעלי מפעלי מיצים, שימורים וסיגריות, עשוי לייצר, בה גיעו לתפוקתו המלאה (2700 טון) 10% מתצרוכת הארץ בסוכר המיובא עתה ברובו מאמריקה הדרומית ומאצות-הברית. (לפני

* בין היתר: עליה, עסיס, צהדה, פרימן, משייזקס, ארגמן.

המלחמה נצרך בעיקר סוכר לבן מקני-סוכר מצרי.)

במסיבה שנערכה לכבוד ביקור ראש ה-ממשלה במפעל החדש הוסבר לו כי עד אשר יובאו כל המכונות מצרפת, יועסקו 40 פועלים בייצור כוהל, מוצר-לחיי שאפשר להפיקו מסל-סוכר ואילו הפסולת תנוצל כמספוא לבהמות.

עם השלמת התקנת הצידוד המלא יגיעו גם מומחים ממפעלי האחים גינדיץ' (בני מהגר רוס ייחודי, שעסק בענף זה לפני המהפכה הסובייטית, קיבל עזרה ממשלתית להקמת מפעליו בצרפת) להדריך טכנאים מקומיים בהנהלת המפעל.

מפקדי שיכנונים. אולם ביקורו של ראש הממשלה (שארך למעלה משלוש שעות) לא היה מוקדש לעניינים משקיים גרידא. פה ושם פנה אליו אחד הפועלים בשאלה,

המעמד העלישי

עסק נשי לחלוטין

מן החוץ הגיעו צעקות המון גועש. המר של הצבאי של בקעה אל-גריבה, במשולש הקטן, יצא ממשרדו מלא הפתעה — מה פשר הפגנה זו? מדוע צועקים אנשי הכפר ברחוב.

אולם משיצא למרפסת בית-הממשל נוכח כי טעה במקצת. לא היה בין המפגינים כמ"ט אף גבר אחד — ההפגנה היתה עסק נשי לחלוטין. תביעת המפגנות: "החזירו לנו את הגברים! אין מי שיעבוד בשדות!" נתברר כי בגלל שכר העבודה הגבוה אשר בעלי המחצבות היהודיים בסביבה משלמים, ערקו מאות ערבים משדות הכפר, הסתננו אל מחוץ לאזור הממשל להשתכר במחצבות.

דוד בן-גוריון, שמעון בזרנו, יחיאל עופרי לשיכנונים, מפקדים תימנים

המושל לקח עמו חיילים, יצא לסריקה במחצבות, מהן אסף את הפועלים חסרי הרשיגות והחזירם לכפר.

מקרה זה היה אופייני למצב ששרר בכפ"רים הערביים לפני הכרות הממשלה על שור יון שכר העבודה של פועלים יהודים וערביים כאשר נהגו הערבים להסתגל מאזורי הממשל להשתכר אצל יהודים שביכרום (בשל תפוקתם הגבוהה) על פועלים יהודים. רינה וצהלה. הכרות הממשלה על הש" וואת השכר שנתקבלה כנצחון גדול עלידי כל ערביי הארץ כללה גם סעיף אחר שהיה אף הוא נושא לרינה ולצהלה: ביטול קרן הפרשים אשר אליה הכניסה הממשלה עד כה את הפרשי המחירים שנוצרו ממכירת תוצרת ערבית וזוה לשוק הערבי במחיר מלא.

קרן זו, אשר נועד לה תפקיד חשוב ביו תר לפיתוח הכפר הערבי המפגר כקידוח בארות להשקאה ולמיישתייה, רכישת ציוד חריש והכנסת שיטות עיבוד מתקדמות, נר אתה לערבים כאמצעי לגזילת כספם. החק-לאי הערבי שהיה נאלץ להשאיר בקופה זו חלק ניכר מהכנסותיו ראה בכך פעולת כפ"ייה ממשלתית ואילו באותו זמן לא נראה לו השיכלולים שבוצעו מכסיף אותה קרן אלא כמילוי חובותיה של הממשלה. כשולנה האמיתי של הקרן היה נעוץ ב-עובדה כי מנהליה לא הצליחו לשכנע את הערבים כי אמנם מנוהלת היא לטובתם, עשויה למלא את תפקידי הארגונים הציבוריים האחראים לעבודות הפיתוח בכפר הי-עברי אך החסרים לחלוטין ביישוב הערבי המפגר. אילו השתמשה הממשלה בקרן כמכ-שיר לפיתוח היתה יכולה אותה תכונה של ביצוע עבודה ציבורית מאורגנת, תוך שיתוף פעולה הדוק עם הערבים בתפקידים מבצעיים, להציע צעד חשוב לקראת העלאת רמת הי-מיעוט הערבי, מקלה את קליטתם במדינה.

מפלגות

מרד השבעה

בתקופה האחרונה של מלחמת המחתרת ה"פורשת" נגד המשטר הבריטי בארץ נפוצו שמעות על נשואין מוזרים בין שני גופים

שהיו לכאורה, רחוקים איש מרעהו: לוחמי חרות ישראל והמפלגה הקומוניסטית העברית, קבוצה שהתפלגה מן המפלגה הקומוניסטית הפלשתיאית של אז ודגלה בקומוניזם לאומי. לא היו אלה שמועות שוא. שני הגופים מצאו מכונה משותף: מלחמה באימפריאליזם הברי-טי והשפעה אידיאולוגית שמאלית על חלק מצעירי לחיי.

בין צעירי שני הפלגים, שהכירו אז איש את רעהו, היו חגי אשד, איש לחיי (כיום בן 22) ומרדכי נסיהו, קומוניסט-עברי (כיום בן 23). שניהם נודמו יחד כעבור זמן מה, יחד עם רבים מחבריהם, בשורות מפ"ם, נשד בשמותם להקים תא של סטודנטים מפ"מיים באוניברסיטה העברית, בה לומדים שניהם. כשקם התא ונתגבשה בו קבוצה של 7 צעירים (ביניהם אליהו חסין, ממפקדי גבעתי, שמואל אלמוג, קריין קו"י-ישראל ודן הורר ביץ, בנו (ומסגנון) של מנהל האוצר), נח-בררו שתי עובדות: בחוג החדש מעטים "אנ" שי מפ"ם גזעיים" (ותיקי השומר הצעיר או אנשי סיעה ב'), ודעותיו חורגות במידת מה מן הקו המפ"מי האדוק. כשהגיש מרדכי נסיהו, הוגה-הדעות של הקבוצה, כתבי-יד לספ-רית הפועלים, חשבה זו שהוא אפיקורסי מדי, שלחה אותו לפרופסור האנגלי היימן לוי, התיאורטיקן של המחנה הקומוניסטי המערבי. הפרופסור אישר שכתבי-יד אינו אפיקורסי מדי, המליץ על פרסומו.

אולם במרוצת הימים קנתה לה האפיקור-סות אחיזה מסוכנת יותר בין אנשי החוג. הם החלו מסתכלים פחות ופחות בגנרליזמו סטאלין, יותר ויותר באנשים שחלמו על הק-מת כוח שלישי בעולם: ניהרו בהודו, טיטו ביוגוסלביה וביוואן בבריטניה. התנגדות מפ"ם להענקת האמריקאית לא מצאה חן ב-עיניהם. סברו הם: השתעבדות מפ"ם לגוש הסובייטי היא, אוריינטציה על מלחמת העז-לם השלישית.

החדר לא קלט. משך חדשים רבים ישבו השבעה, החלו חולמים בסתר על הקמת מפלגה חדשה. בינתיים נוצר סביבם חוג גדול יותר, שלא בא דוקא משורות מפ"ם. קשה היה להם לבדוק את מספר אוהדיהם בקרב הסטודנטים, מסיבה פשוטה: החדר בו נח-אספו לא יכול היה לקלוט יותר מ-35 איש.

אולם לפני שהתבשרו הלככות להחלטה סו-פית, קרה מהו: דוד ליבשיץ, איש לאחי-דות העבודה, התפלג ממפ"ם (העולם הזה 748), התחזה קו שדמה במידת-מה לקו הקבר-צה. הם החליטו להצטרף אליו, והודיעו ב-מכתב למזכירות מפ"ם ש"אין אנו מוצאים עוד מקום במפ"ם". אף כי לא בכל הדעות הם תמימי-דעים עם ליבשיץ, ומבחינה אישית: רב המרחק בגיל ובמסורות, קיוו השבעו: משקלם הרעיוני יגבר במפלגה החדשה, יצ-ליח להכפה לבסיס להתפתחות חדשה. למחרת הודיע על המשמור: אנשי הקבוצה סולקו משורות מפ"ם.

הים

שעשועים בלי לחם

כשיצא השבוע רבי-החובל יצחק (אייק") אהרונוביץ את ישראל כדי לקבל לידיו את הפיקוד על אגדת שוהם א/ק צפונית במלמ רוסטרם, השאיר מאחוריו ציבור ימאים מר-נפש לא פחות מאשר זה שעה שאייק נכנס לנמל חיפה. על גשר א/ק תל-אביב, בשיא המרד הגדול. הסיבה: על אף כל ההבטחות של הועדה המארגנת, הממונה מטעם ההס-תדרות, לא צורף אליה אף ימאי אחד המייצג את הציבור, ולמעלה מ-200 ימאים, שליש ממספר השוטחים, נשארו על החוף מחוסרי-עבודה.

כשניסתה הועדה לארגן אסיפה של ימאים, נתקלה בחומה אטומה של שנאה, לא חורה על נסיון זה שנית. התוצאה: משך 3 חדשים לא באה הועדה אף פעם אחת נוספת במגע עם הימאים שאותה היא תמירת לייצג. בתח-ליף אירגנה מסיבות של עוגג-שבת (שאלה לא הופיעו כמעט ימאים, אלא רק פקידו הס-תדרות שהתאהבו במזון הימאי שאין משל-מים עבורו מכס). טוענים הימאים: הועדה למדה מן הרומאים שיש לתת להמונים לחם ושעשועים, אולם נותנים לנו שעשועים בלי לחם (עבודה).

עכבר יבשה ממונה. הנקודה הכאובה ביותר היתה ירושת ימי המרד. אחרי שיד-רורו מן הצבא של נמרוד אשל (העולם הזה 749) עוד נשארו 15 קצינים ו-21 ימאים אח-רים מגויסים צה"ל, מפוזרים בין יחידות לא ימיות. אותה שעה תפוס מקומם על-ידי ימאים זרים, המקבלים משכורת אגדית. דוג-מה: באניה אילת תפוס מקומו של המכונאי הראשי העברי, איש פלמ"ח פצוע-קרב שגויס

